

**รายงานวิจัยโครงการคูปองพัฒนาครู หลักสูตรการพัฒนาครู  
เพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ  
โดยการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา จังหวัดชัยภูมิ**

**Research Report of Coupon for Teacher Development Project  
under the Curriculum of Training Teachers for Developing Learning  
Achievement Applying Contemplative Studies, Chaiyaphum Province**

ปณิธาน วรณวัณ<sup>1\*</sup> เพียงแข ภูผายาง<sup>1</sup> และศิริพร พึ่งเพชร<sup>2</sup>  
Panithan Wannawan<sup>1\*</sup>, Piangkhae Poophayang<sup>1</sup>, and Siriporn phungphet<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการอบรมพัฒนาครูตามโครงการคูปองพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการของครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาคือครูที่สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1-3 และสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เขต 30 จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้ง 52 คน แนวทางการพัฒนาที่ใช้พัฒนา ได้แก่ 1) การศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารประกอบการพัฒนา และแหล่งเรียนรู้ก่อนการพัฒนา 2) การศึกษาจากวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา โดยใช้กระบวนการพัฒนาคูณาการในรูปแบบ Coaching & Mentoring ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา 3) การเรียนรู้จากนวัตกรรมหรือรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การปฏิบัติงานตามสภาพจริง 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม 6) การติดตาม ประเมินผล และสะท้อนผลการพัฒนา 7) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกตการอบรมครู แบบบันทึกการนิเทศก์ครู ครั้งที่ 1-2 แบบรายงานการนิเทศก์โครงการคูปองพัฒนาครู แบบบันทึกผลการเรียนรู้ของครู และแบบประเมินความพึงพอใจของครู การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่าการพัฒนาครูโครงการคูปองพัฒนาครู หลักสูตรการพัฒนาครูเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจจนสามารถจัดการเรียนสอนโดยสามารถวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษาได้ เห็นได้จากผลการ

<sup>1</sup> สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

<sup>2</sup> สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

\*Corresponding author; email: panithanwan\_2009@hotmail.com

นิเทศก์การติดตามการสอนของครูที่เข้าร่วมโครงการที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติการสอนเพิ่มสูงขึ้นทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ และครูที่เข้ารับการพัฒนามีความพึงพอใจต่อโครงการคู่มือพัฒนาครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพยังพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ดี จากการเยี่ยมชั้นเรียนพบว่า ครูได้จัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การร้องเพลง เล่นเกม กิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน ซึ่งทำให้เด็กได้รับความรู้ ความเข้าใจ ได้ฝึกปฏิบัติ ได้แสดงความคิดเห็น ครูใช้สื่อหลากหลายเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

**คำสำคัญ:** การพัฒนาครู จิตตปัญญาศึกษา การสอนภาษาอังกฤษ

## Abstract

The purpose of this research was to study the teachers' development under the Coupon for Teacher Development Project (CTDP) for developing learning achievement that emphasized process skills of Foreign Language subjects (English), taught adhering to contemplative education philosophy. The target group was 52 teachers who taught in the schools under the Office of Primary Educational Service Area Office 1-3 and the Office of the Secondary Educational Service Area Office 30, Chaiyaphum Province. Guidelines for the development included: 1) reviewing the documents and learning from resources before getting involved with the development program, 2) studying from the trainers and university professors through coaching and mentoring method via contemplative education guidelines, 3) learning from innovations and models of learning activities, 4) authentic working performance, 5) exchanging the knowledge by group process, 6) following, evaluating and reflecting the development, 7) sharing activities. Research instruments were the observation form of teachers' training, the first and second instructional supervision form, the report form of the supervision under the CTDP, the form of learning outcomes of teachers, the evaluation form of teachers' satisfaction. Analyzing the data, the quality data were employed by using content analysis; quantity data were operated by mean and standard deviation.

The research results were found that: the development of teachers under the CTDP, the curriculum of teachers' development for learning achievement, Foreign Language subjects by contemplative education teaching in Chaiyaphum Province, had made the teachers understand and enable to apply it in their teaching. The evident had shown that the teachers could analyze the curriculum, create their lesson plans and learning activities and enable to evaluate the students' learning in contemplative education teaching. The researchers could find them from the results of teaching supervision of teachers who involved in this project; the mean of teaching performance had increased higher both as a whole and in every aspect.

The teachers' satisfactions were at a high level. Moreover, the quality data showed that the teachers understood and enable to teach via the contemplative teaching very well. Apart from visiting the classroom, the teachers created the various activities for example singing, games, individual activities, group activities, and presentation activities which made the students get the knowledge and understanding, practicing, and expressing their opinions. The teachers used various teaching Media to arouse and support students' learning.

**Keywords:** Teacher development, Psychic Studies, Teaching English

## บทนำ

จากความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีส่งผลให้โลกมีการพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างมากมายและหลากหลายช่องทาง การเข้าถึงและใช้ข้อมูลก็มีความสะดวกและง่ายดายอย่างยิ่ง ทำให้เกิดการรับรู้และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ทำให้หลายๆ ประเทศจำเป็นต้องเตรียมพร้อมและปรับตัวเพื่อรองรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบทางด้านลบที่จะส่งผลเสียหายที่ยากจะคาดคะเนได้ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง ทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ความแก่งแย่งแข่งขันทางธุรกิจ การแย่งชิงทรัพยากร การทำลายทรัพยากร และการสร้างมลภาวะที่เป็นพิษเพิ่มมากขึ้นโดยขาดจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทำให้ผู้บริหารองค์กรต่างๆ พยายามคิดหาแนวทางการบริหารโดยเฉพาะการบริหารด้านทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร เพื่อให้เกิดความตระหนักและมีจิตวิญญาณของการทำงานและการอยู่ร่วมกันแบบสันติสุข จึงเกิดปรากฏการณ์ที่หลายต่อหลายมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มีการสอดแทรกเรื่องการพัฒนาจิตและปัญญาเข้าไปในบทเรียน ตัวอย่างเช่น การรวมตัวกันของมหาวิทยาลัยระดับแนวหน้าหลายแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อตั้งสถาบันชื่อ The Contemplative Mind in Society, โครงการ The Spirituality in Higher Education Project (UCLA), The Education as Transformation (EasT) Network (Wellesley College), The Center for Mindfulness in Medicine เป็นต้นนอกจากนี้ ยังมีมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วโลก ที่จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้านใน อาทิ Naropa University, California Institute of Integral Studies, JFK University, Fielding Institute, Integral University และรวมถึงมหาวิทยาลัยพุทธฉือจี้ ประเทศไต้หวัน ด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าวที่กำลังเกิดขึ้นกับคนทั่วทุกมุมโลก บ่งบอกถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ ที่หันมาสนใจในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของคนในสังคม ให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มากขึ้น เป็นที่มาของ Contemplative Education ซึ่งแปลว่าจิตตปัญญาศึกษา (อนุชาติ พวงสาลี, 2555) การเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา หรือที่เรียกกันว่ากระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ การศึกษาเพื่อการตื่นรู้ (Awakening) การศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) และการเรียนรู้เพื่อจิตสำนึกใหม่ โดยนัยสำคัญของจิตตปัญญา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตนเองโดยการพัฒนาจากด้านในแก่จิตใจ และการคิด ด้วยการวิพากษ์ตนเองอย่างใคร่ครวญ เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย จนเกิดการใคร่ครวญด้วยจิตที่มีความเมตตากรุณา ทำให้จิตใจเปิด

กว้าง สามารถทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ มีคุณลักษณะที่เด่นชัดในด้านความตระหนักรู้ในตัวเอง ความเมตตา กรุณา และจิตสาธารณะ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน และเปลี่ยนแปลงตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันได้ยิ่งขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งคือจิตตปัญญาศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป้าหมายของการศึกษาเชิงจิตตปัญญาไม่ได้เป็นการเรียนรู้เพื่อการใคร่ครวญภายในเท่านั้น และจิตตปัญญาศึกษาไม่ได้หมายถึงการละเลยความเป็นวิชาการแต่หมายถึง การหยั่งรากให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ให้เป็นประสบการณ์ส่วนตัวที่สัมผัสโดยตรงมากขึ้น และให้สอดคล้องกับการฝึกจิตมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการทำสมาธิ เพื่อให้การพัฒนาภายในและการพัฒนาความรู้ภายนอกเติบโตไปด้วยกัน ทั้งนี้การศึกษาที่มีสมมูลดังกล่าวน่าจะบ่มเพาะความสามารถของผู้เรียนให้ไปเกินระดับของถ้อยคำและมโนทัศน์ รวมไปถึงเรื่องของหัวใจ บุคลิกลักษณะนิสัย ความสร้างสรรค์ การตระหนักเข้าใจตน การมีสมาธิ ความเปิดกว้าง และความยืดหยุ่นทางความคิด (จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร, 2550) ซึ่งกระบวนการต่างๆ นี้จัดเป็นการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อโยงจิตตปัญญาศึกษาสู่ transformative education เพื่อพัฒนามนุษย์ (ปราณี อ่อนศรี, 2557)

แนวคิดของจิตตปัญญาศึกษา ประกอบอยู่บน 3 รากฐาน ได้แก่ รากฐานที่ 1 Religions แนวคิดเชิงศาสนา ความเชื่อ ความศรัทธา การละวางตัวตน และ เปิดญาณทัศนะ เรียนรู้ผ่านศรัทธาต่อพระเจ้า เรียนรู้ผ่านศรัทธาต่อครู เรียนรู้ผ่านการภาวนารูปแบบต่างๆ เรียนรู้ผ่านการทำงาน กรรมโยคะ protestant ethics รากฐานที่ 2 Humanism แนวคิดเชิงมนุษยนิยม บนฐานความเป็นมนุษย์ สืบค้นศักยภาพภายในของมนุษย์ (แนวคิดโรแมนติค และปัจเจกนิยมของยุคสมัยใหม่) การเรียนรู้ใคร่ครวญผ่านการเคารพธรรมชาติของผู้เรียน (Learners-centered) การเรียนรู้ใคร่ครวญผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) รากฐานที่ 3 Integral and Holism แนวคิดบนฐานเชิงบูรณาการ ความเป็นองค์รวม กระบวนการเรียนรู้ฐานองค์รวม (หลังยุคสมัยใหม่) การเรียนรู้ใคร่ครวญผ่านการปฏิบัติบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมในธรรมชาติ เกิดเป็นแนวคิดความเป็นองค์รวม (Holism) หรือ ความยั่งยืน (Sustainability) และ นิเวศวิทยาเชิงลึก (Deep Ecology) การเรียนรู้ใคร่ครวญผ่านการเห็นเชื่อมโยงการคิดเชิงระบบ และ เครือข่ายชุมชน (รัน ธิรัญญ์, 2559) การเรียนรู้แบบจิตตปัญญาการศึกษาส่งเสริมการคิด เพราะเป็นการเรียนรู้ที่ไม่เอาวิชามาเป็นตัวตั้ง แต่เป็นการใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์หาคำตอบให้สิ่งที่รับรู้การเป็นความรู้ที่คมชัดลึกยิ่งขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเอง เกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของมนุษย์และสรรพสิ่ง คิดเชื่อมโยงเป็นองค์รวมพร้อมทั้งกล้าเผชิญความจริง โดยขั้นตอนของการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาพอจะมีแนวทางที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอนที่เรียกว่า 4 A ดังนี้ 1) ขั้นตระหนักรู้ (Awareness) เป็นขั้นใช้สติใคร่ครวญตั้งสมาธิให้จิตสงบนิ่งและคิดใคร่ครวญสิ่งที่จะศึกษา คำนึงถึงความสำคัญ ความจำเป็นหรือประโยชน์ในทางบวก 2) ขั้นคู่กิจกรรม (Activity) ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมไปงาน เพื่อให้เรียนรู้คู่กับการปฏิบัติ สร้างทักษะและเจตคติที่ดีในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ เน้นกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันประเมิน 3) ขั้นนำสะท้อนความคิด (Action to Reflect) เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เล่าประสบการณ์จากการทำกิจกรรมที่ตนเองหรือกลุ่มได้เรียนรู้ เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคน ได้แสดงความรู้ในเชิงหลักการ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ขั้นนี้จะเป็นการแสดงถึงความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดังนั้น จำเป็นต้องให้ทุกคนได้เล่าประสบการณ์ของตนเองให้มากที่สุด เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้คู่กับการปฏิบัติ

4) **ขั้นพิชิตความสำเร็จ (Achievement)** เป็นการสร้างความคาดหวังในการนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง กลุ่ม และหน่วยงาน มีการนำไปใช้หรือวางแผนสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งได้จากการเรียนรู้ในเรื่องที่ได้ศึกษา (ประยูร เขาวินาถ, 2559) และในการพัฒนาครุ นั้น มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในโรงเรียนเรียนรวม ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมฝึกสติ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ ปรับฐานกายให้พร้อม เปิดฐานใจให้กว้าง รับประสบการณ์ใหม่ และเฝ้ามองตนเองผ่านฐานจิต (มานิตา ลิ้โทชลิต, 2553)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวคณะผู้วิจัยโครงการคู่มือพัฒนาครูภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จึงมีความสนใจที่จะอบรมพัฒนาครูโดยนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาครูภาษาอังกฤษ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจตามแนวทางการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา แล้วนำไปประยุกต์ใช้จริงในการสอนที่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลายจนเกิดการพัฒนาทักษะด้านความคิดสู่ผู้เรียนใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาครูของโครงการคู่มือพัฒนาครูในปีงบประมาณ 2559 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งได้เคยดำเนินการนำร่องพัฒนาครูมาตั้งแต่ปี 2558 แล้วประสบผลสำเร็จ โดยมอบอำนาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาคัดเลือกครูที่สมัครใจเข้ารับการอบรม หลังจากนั้น จะส่งมอบคู่มือไปเลือกหลักสูตรการอบรมเองตามที่ต้องการ พัฒนาศักยภาพและความถนัดของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาครูตามสมรรถนะอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามบริบทของผู้เรียน และความหลากหลาย รวมถึงความจำเป็นของสถานศึกษาด้วย ซึ่งเน้นรูปแบบการให้คำแนะนำ ติดตามประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างการปฏิบัติสอนจริง และการสร้างสังคมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

## โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การพัฒนาครูตามโครงการคู่มือพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีผลเป็นอย่างไร

## วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการอบรมพัฒนาครูตามโครงการคู่มือพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

## วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในการพัฒนาครั้งนี้ คือครูที่สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1-3 และสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เขต 30 รวมทั้งหมด 52 คน แยกเป็น 1) สพป.ชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 12 คน 2) สพป.ชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 20 คน 3) สพป.ชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 12 คน และ 4) สพม.ชัยภูมิ เขต 30 จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสังเกตการอบรมครู แบบบันทึกการนิเทศก์ครู ครั้งที่ 1-2 แบบรายงานการนิเทศก์โครงการคูปองพัฒนาครูแบบบันทึกผลการเรียนรู้ของครูและแบบประเมินความพึงพอใจของครู

การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก ใช้แบบสังเกตการอบรมครู ใช้เก็บข้อมูลในช่วงการฝึกอบรมพัฒนาครู (5-7 มิถุนายน 2559)

ระยะที่ 2 ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าและความสามารถ ใช้แบบบันทึกการนิเทศก์ครู ครั้งที่ 1-2 ใช้เก็บข้อมูลในช่วงออกนิเทศก์ติดตามครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2559) แบบรายงานการนิเทศก์โครงการคูปองพัฒนาครูใช้เก็บข้อมูลในช่วงออกนิเทศก์ติดตามครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2559)

ระยะที่ 3 ด้านผลการเรียนรู้ของครูและความพึงพอใจของครูโดยใช้แบบบันทึกผลการเรียนรู้ของครูและแบบประเมินความพึงพอใจของครูเก็บข้อมูลวันนำเสนอผลงานของครู (31 สิงหาคม 2559)

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสังเกต แบบรายงานและแบบบันทึกใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## ผลการวิจัย

ผลการวิจัยโครงการคูปองพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา จังหวัดชัยภูมิ สรุปได้ 3 ด้าน ดังนี้

### 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอบรมเกี่ยวกับการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา

การอบรมครูตามโครงการคูปองพัฒนาครูจัดในวันที่ 5-7 มิถุนายน พ.ศ. 2559 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ครูรับทราบความเป็นมาและความสำคัญของโครงการรวมทั้งความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัย เขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนที่ส่งครูเข้าร่วมโครงการในจังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ การสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา โดยมีครูเข้าร่วมทั้งหมด 52 คน โดยมีวิทยากรให้ความรู้ และศึกษานิเทศก์เข้าร่วม จากผลการสังเกตขณะเข้าร่วมและสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมหลังการอบรม พบว่า ครูมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของโครงการคูปองพัฒนาครู คุณครูให้ความสนใจและมีความตั้งใจอย่างยิ่ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดีขึ้นมาก และเห็น

ความสำคัญของการพัฒนาภาษาอังกฤษของผู้เรียน ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนแบบจิตตปัญญา การศึกษามากขึ้น ครูมีการเข้ากลุ่มเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของจิตตปัญญาศึกษาร่วมกัน ตามบริบทพื้นที่ ปัญหา ความต้องการและสอนในระดับเดียวกันเพื่อให้มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในการพัฒนาการเรียนการสอนและเป็นการเตรียมความพร้อมรับการนิเทศการสอนจากวิทยากร

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาความก้าวหน้าและความสามารถของครูในระยะที่ 2 จากการนิเทศครูเกี่ยวกับสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา

ผลการประเมินความก้าวหน้าและความสามารถ จากการนิเทศติดตามการพัฒนาครูโครงการคู่มือพัฒนาครูภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ แสดงรายละเอียดผลการศึกษาไว้ในตาราง 1

**ตาราง 1** แสดงผลการปฏิบัติและเปรียบเทียบจากการนิเทศติดตามการสอนของครูในโครงการคู่มือพัฒนาครูภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จากแบบประเมิน

| ข้อ       | การจัดการเรียนการสอนของครู                                                                                                     | ครั้งที่ 1 |      | ระดับ<br>ผลการ<br>ปฏิบัติ | ครั้งที่ 2 |      | ระดับผล<br>การ<br>ปฏิบัติ | ผลต่าง | ผลการ<br>พัฒนา |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------|---------------------------|------------|------|---------------------------|--------|----------------|
|           |                                                                                                                                | $\bar{X}$  | S.D. |                           | $\bar{X}$  | S.D. |                           |        |                |
| 1         | แผนการจัดการเรียนรู้                                                                                                           | 2.86       | .54  | มาก                       | 3.23       | .68  | มากที่สุด                 | +0.37  | เพิ่มขึ้น      |
| 2         | แผนกำหนดความรู้ กระบวนการสอนและผลของการจัดการเรียนรู้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร                         | 2.81       | .58  | มาก                       | 3.18       | .70  | มากที่สุด                 | +0.37  | เพิ่มขึ้น      |
| 3         | ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีสอนที่กำหนด เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีส่วนร่วม                                      | 2.67       | .53  | มาก                       | 3.04       | .69  | มากที่สุด                 | +0.37  | เพิ่มขึ้น      |
| 4         | กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสมรรถนะทางการใช้ภาษา การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดเชิงสร้างสรรค์                                | 2.42       | .60  | มาก                       | 2.82       | .81  | มาก                       | +0.40  | เพิ่มขึ้น      |
| 5         | การใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม                                           | 2.53       | .61  | มาก                       | 3.28       | .59  | มากที่สุด                 | +0.75  | เพิ่มขึ้น      |
| 6         | การกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมและในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม                                                       | 2.61       | .64  | มาก                       | 3.26       | .58  | มากที่สุด                 | +0.65  | เพิ่มขึ้น      |
| 7         | การวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละบท                                                                                         | 2.47       | .65  | มาก                       | 3.12       | .93  | มากที่สุด                 | +0.65  | เพิ่มขึ้น      |
| 8         | วัดและประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลายสอดคล้องกับหลักสูตรและความสามารถผู้เรียน                                                     | 2.44       | .61  | มาก                       | 3.26       | .62  | มากที่สุด                 | +0.82  | เพิ่มขึ้น      |
| 9         | กำกับติดตามนักเรียนที่มีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนในรายวิชาที่สอน ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไข ลงบันทึกหลังการสอน และนำมาแก้ไข/พัฒนา | 2.61       | .73  | มาก                       | 3.12       | .79  | มากที่สุด                 | +0.51  | เพิ่มขึ้น      |
| 10        | ผลการพัฒนาตามเอกสารต่าง ๆ ที่ควรใช้ในโครงการฯและนำเสนอต่ออาจารย์นิเทศ                                                          | 2.47       | .65  | มาก                       | 3.19       | .76  | มากที่สุด                 | +0.72  | เพิ่มขึ้น      |
| รวมเฉลี่ย |                                                                                                                                | 2.59       | .46  | มาก                       | 3.21       | .60  | มากที่สุด                 | +0.62  | เพิ่มขึ้น      |

จากตาราง พบว่า ครูมีผลการปฏิบัติการสอนจากการนิเทศก์ ครั้งที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุดคือ แผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาได้แก่ แผนกำหนดความรู้ กระบวนการสอนและผลของการจัดการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีสอนที่กำหนด เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีส่วนร่วม ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำสุดคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านสมรรถนะทางการใช้ภาษา การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดเชิงสร้างสรรค์

ครูมีผลการปฏิบัติการสอนจากการนิเทศก์ครั้งที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ การใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม รองลงมาได้แก่ การกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมและในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม และวัดและประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลายสอดคล้องกับหลักสูตรและความสามารถผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย การปฏิบัติต่ำสุดคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สมรรถนะทางการใช้ภาษา การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดเชิงสร้างสรรค์ และผลการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติการสอนของครูจากการนิเทศก์ครั้งที่ 1 กับ ครั้งที่ 2 พบว่า ครูมีผลการปฏิบัติการสอนจากการนิเทศก์ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้อ เพิ่มขึ้นมากกว่าครั้งที่ 1 ทุกข้อ อันเป็นผลมาจากการนิเทศก์ครั้งที่ 1 ที่ผู้นิเทศก์ได้แนะนำครูจากการนำเสนอผลงานและการรายงานเป็นรายบุคคล รวมทั้งได้เรียนรู้แบบอย่างและแนวทางปฏิบัติจากเพื่อนครูด้วยกัน รวมกลุ่มช่วยเหลือกันจึงทำให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูในการนิเทศก์ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นทุกข้อดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะ ข้อการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลายสอดคล้องกับหลักสูตรและความสามารถผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม

3. ผลการเรียนรู้ของครู ซึ่งวิเคราะห์จากแบบบันทึกผลการเรียนรู้ของครูโดยให้ครูสะท้อนผลการเรียนรู้ของครูในระยะที่ 3 มีดังนี้

3.1 ความรู้ที่ได้รับการพัฒนา ได้แก่ ได้แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา และเทคนิคการสอนแบบต่างๆ จากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เทคนิคการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ เทคนิคการบริหารจัดการชั้นเรียน และบทบาทและบุคลิกภาพของครูภาษาอังกฤษ

3.2 การนำความรู้จากการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ นำเทคนิคการสอน คำศัพท์ โดยมอบหมายการบ้าน การจัดการเขียน การท่องจำ การอ่าน ไปใช้อย่างจริงจัง นำแนวคิด ทฤษฎีการสอนแบบจิตตปัญญา แบบ 4A ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อ พัฒนาทักษะต่างๆ โดยเฉพาะ การคิดของผู้เรียน และครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีความสุขมากขึ้น

3.3 สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อตนเองและหลักสูตรที่เข้ารับการพัฒนา สรุปได้ว่าการนำแนวคิด ทฤษฎี การสอนแบบจิตตปัญญาไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรทำอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นแนวคิดที่ดีจะช่วยให้พัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษและทำให้ผู้เรียนชอบและเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษมากขึ้น ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารให้ผู้เรียนได้รู้ได้เห็นใน



ชีวิตประจำวัน และควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการฝึกและแสดงออกด้านการใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น และจากการสังเกตผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

#### 4. ผลด้านความพึงพอใจของครูต่อโครงการคูปองพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผลการสอบถามด้วยแบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อโครงการแสดงไว้ในตาราง 2

**ตาราง 2** แสดงความพึงพอใจของครูต่อโครงการคูปองพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

| ข้อ | ข้อความถามเกี่ยวกับการพัฒนา | $\bar{x}$ | S.D. | ระดับความพึงพอใจ |
|-----|-----------------------------|-----------|------|------------------|
| 1   | ด้านกิจกรรมเนื้อหาสาระ      | 4.35      | .57  | มาก              |
| 2   | ด้านบรรยากาศ                | 4.32      | .56  | มาก              |
| 3   | ด้านประโยชน์ที่ได้รับ       | 4.39      | .52  | มาก              |
| 4   | ด้านการนิเทศก์              | 4.44      | .56  | มาก              |
|     | ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน         | 4.38      | .50  | มาก              |

จากตาราง พบว่า ครูที่เข้ารับการพัฒนามีความพึงพอใจของครูต่อโครงการคูปองพัฒนาครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รองลงมาคือ ด้านการนิเทศก์ ด้านกิจกรรมเนื้อหาสาระ และด้านบรรยากาศ ตามลำดับ

## สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยโครงการคูปองพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญที่จะอภิปรายผล ดังนี้

#### 1. ผลการอบรมครูเกี่ยวกับการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา ในระยะที่ 1

พบว่าครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา และการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษามากขึ้น และเห็นความสำคัญของการพัฒนาภาษาอังกฤษของผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของจิตตปัญญาศึกษาตามบริบทพื้นที่ ปัญหา ความต้องการและการสอนในระดับเดียวกันเพื่อให้มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโครงการนี้มีความเป็นมาที่ชัดเจนและเป็นนโยบายให้นำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาทักษะการคิด การมีกระบวนการพัฒนาที่ชัดเจนเริ่มตั้งแต่การสร้างความตระหนักร่วมกัน โดยวิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา อย่างหลากหลาย รวมทั้งการนิเทศติดตามช่วยเหลือครูทั้งสองครั้ง ตลอดจนครูมีการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร พันธุ์ชัย (2552) ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดย

การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จการจัดการเรียนรู้ในการอ่านและเขียน และอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลวิจัยพบว่า ก่อนการพัฒนาครู มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการ วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ ค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอ และสามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องร้อยละ 22.22-44.44 แต่หลังการพัฒนาครู มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการ วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ และสามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 100 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษา ศิริประภา พุทธิกุล (2554) ศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดตปัญญการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยเป็นการวิจัยและพัฒนา ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดตปัญญศึกษาสำหรับนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และ 2) ศึกษาผลการเรียนรู้ 2 ด้าน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าร่วมการวิจัย ผลการเรียนรู้หลังเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ พบว่า 1) ผลการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานมี 2 ประการ ได้แก่ (1) การเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเอง พบว่า นิสิตได้เรียนรู้การมีสติกับปัจจุบันขณะมีความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงตามธรรมชาติ ได้รับการเรียนรู้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาตนเอง มีปัญหาในการน้อมนำสู่ใจอย่างใคร่ครวญ และพัฒนาการรับรู้รับฟังอย่างลึกซึ้ง (2) การเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานต่อจิตสำนึกส่วนรวม พบว่า นิสิตเกิดการพัฒนาด้านความเข้าใจ ความรัก และความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ มีการเปลี่ยนวิธีคิดมุมมอง และสัมพันธ์ภาพต่อผู้อื่นในทางที่สร้างสรรค์ การมีชุมชนกัลยาณมิตรที่ช่วยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนพื้นฐานของขอบข่ายรายวิชา และ 2) นิสิตมีค่าร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ทุกคน

2. ผลการเปรียบเทียบการประเมินครูจากการนิเทศก์ครูเกี่ยวกับสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา ในระยะที่ 2 ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2

พบว่า ครูมีผลการปฏิบัติการสอนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการนิเทศก์ครั้งที่ 1 กับ การนิเทศก์ครั้งที่ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายชื่อ เพิ่มขึ้นมากกว่าครั้งที่ 1 ทุกข้อ ทั้งนี้ก็เพราะว่าครูได้ผ่านการอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และเทคนิคและรูปแบบสอนภาษาอังกฤษด้วยการสอนแบบจิตตปัญญาในระยะที่ 1 แล้ว รวมถึงการได้รับการชี้แนะจากผู้นิเทศก์ถึง 2 ครั้งโดยเฉพาะครั้งที่ 1 ผู้นิเทศก์ได้แนะนำครูจากการนำเสนอผลงานและการรายงานเป็นรายบุคคล รวมทั้งได้เรียนรู้แบบอย่างและแนวทางปฏิบัติจากเพื่อนครูด้วยกัน รวมกลุ่มช่วยเหลือกันจึงทำให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูเพิ่มขึ้นในการนิเทศก์ครั้งที่ 2 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เข้มเพชร ประดับศรี (2554) ศึกษาการพัฒนาครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ด้านการพัฒนาครูโดยกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครูโดยกระบวนการบริหาร และด้านการพัฒนาครูโดยตนเอง ด้านการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การฝึกอบรมครูเพื่อ

เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดแผนงานหรือโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครู และการนำผลจากการฝึกอบรมไปใช้พัฒนาการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนการสอนตามลำดับ

3. ผลการเรียนรู้ของครู ซึ่งวิเคราะห์จากข้อมูลการสะท้อนผลของครูจากแบบบันทึกผลการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูได้ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษา การสอนภาษาอังกฤษ การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน บทบาทและบุคลิกภาพของครูภาษาอังกฤษ จนสามารถนำความรู้จากการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ นำเทคนิคการสอนคำศัพท์ โดยมอบหมายการบ้าน การจัดการเขียน การท่องจำ การอ่าน ไปใช้อย่างจริงจัง นำแนวคิด ทฤษฎีการสอนแบบจิตตปัญญา แบบ 4A ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ โดยเฉพาะการคิดของผู้เรียน ทำให้อุครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีความสุขมากขึ้น และครูได้สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อตนเองและหลักสูตรที่เข้ารับการพัฒนา โดยสรุปว่า การนำแนวคิด ทฤษฎีการสอนแบบจิตตปัญญาไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรทำอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารให้ผู้เรียนได้รู้ได้เห็นในชีวิตประจำวัน และควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการฝึกและแสดงออกด้านการใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปในเรื่องบทบาทและประโยชน์ที่เกิดจากการฝึกอบรมของ ชูชัย สมितिไกร (2547) ว่า การฝึกอบรมบุคลากรเป็นเครื่องมือของการบริหารชนิดหนึ่งซึ่งจะช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถและเจตคติของบุคลากรและสามารถทำงานได้ดีขึ้นกว่าเดิม

#### 4. ผลด้านความพึงพอใจของครูต่อโครงการคูปองพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อโครงการคูปองพัฒนาครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รองลงมาคือ ด้านการนิเทศก์ ด้านกิจกรรมเนื้อหาสาระ และด้านบรรยากาศ ตามลำดับ ทั้งนี้ก็เพราะว่าโครงการนี้ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ครูในการพัฒนาตนเอง เนื้อหาและกระบวนการอบรมก็สอดคล้องและตรงกับงานภาระงานของครูและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริงรวมทั้งมีการนิเทศก์ติดตามให้ขวัญและกำลังใจรวมทั้งที่สำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาส ไชยหงษา (2554) ที่ศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ การพัฒนาโดยการส่งไปศึกษาต่อหรือดูงาน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาโดยกระบวนการบริหาร ด้านการพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติ การพัฒนาโดยการฝึกอบรมและการพัฒนาดตนเอง ตามลำดับ

### ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรดำเนินการสอนโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในตัวผู้เรียน
2. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูและผู้เรียนสามารถขยายผลแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาให้ครอบคลุมทั่วทั้งโรงเรียน และชุมชน ซึ่งจะทำให้ชุมชนเกิดความสงบสุข

### 3. ควรมีโครงการอบรมอย่างต่อเนื่องและใช้เวลาในการจัดกิจกรรมมากกว่านี้

#### เอกสารอ้างอิง

- เข็มเพชร ประดับศรี. (2554). *ศึกษาการพัฒนาครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร. (2550). *การพัฒนารูปแบบโรงเรียนที่เน้นความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ของนักเรียน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชูชัย สมितिไกร. (2547). *การสรรหา การคัดเลือก และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- นภาพร พันธุ์ชัย. (2552). *ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ประภาส ไชยหงษา. (2554). *ความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประยูร เขาวินนาท. (2559). *จิตตปัญญาศึกษากับการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ในการอบรมโครงการคูปองพัฒนาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ปราณี อ่อนศรี. (2557). *จิตตปัญญาศึกษา : การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21*. วารสารพยาบาลทหารบก, 15(1), 7–11.
- มานิตา ลีโทวลิต. (2553). *การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในโรงเรียนเรียนรวม*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รัน ธีรบุญ. (2559). *จิตตปัญญาศึกษาภาคทฤษฎี: CONTEMPLATIVE EDUCATION*. สืบเมื่อ 14 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.runwisdom.com/2016/03/contemplative-education.html>
- ศิริประภา พงทฤกุล. (2554). *การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาประถมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา*. วารสารศึกษาศาสตร์, 22(2), 72–84.
- อนุชาติ พวงสำลี. (2555). *จิตตปัญญาศึกษาคืออะไร*. สืบเมื่อ 13 ธันวาคม 2559. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/104448>